

Warszawa, 19/4/2017

Szanowna Pani

Małgorzata Typko

Zastępca Dyrektora

Departament Zarządzania Środowiskiem

Ministerstwo Środowiska

ul. Wawelska 52/54, 00-966 Warszawa

KZ/2017-135 dotyczy: pytań do Konkluzji BAT w odniesieniu do intensywnego chowu drobiu lub świń

Szanowna Pani Dyrektor,

przesyłam pytania od producentów trzody chlewnej dotyczące wątpliwości w odniesieniu do interpretacji przepisów zawartych w Konkluzji BAT dla intensywnego chowu drobiu lub świń. Liczymy, że po ich analizie będzie możliwość dyskusji na tematy zawarte poniżej. Z tego względu prosimy o wyznaczenie terminu spotkania poświęconemu interpretacji Konkluzji BAT.

Dotyczy **definicji „ścieku”**

Definicja „ścieku” - *spluwająca woda deszczowa zmieszania z obornikiem, woda pochodząca z czyszczenia powierzchni (np. podłóg) i urządzeń, woda pochodząca z systemów oczyszczania powietrza. Może również być określana jako woda zanieczyszczona.*

Na terenie gospodarstwa, znajduje się zewnętrzny system przechwytywania wód opadowych, które są odprowadzane systemem kanalizacji deszczowej, poprzez system oczyszczania (piaskownik) do odbiornika zewnętrznego np. rzeki, jak należy traktować te wody opadowe według konkluzji BAT? Podkreślić należy to, że woda opadowa z terenu gospodarstwa odprowadzana systemem kanalizacji deszczowej jest czysta bowiem chów zwierząt odbywa się w systemie rusztowym, gnojowica z pod ruszt szczelnym podziemnym rurociągiem jest kierowana do szczelnych lagun, a miejsca przeładunku

gnojowicy są wyposażone w system zawracania rozlewów do zbiorników magazynowych gnojowicy, zwierzęta między budynkami są przepędzane szczelnymi zabudowanymi przepędami, zatem woda opadowa z terenu gospodarstwa jest czysta (bez zanieczyszczenia pochodzącego z obornika) jak należy ją zatem traktować? Czy dla odprowadzania niezanieczyszczonej wody opadowej z terenu gospodarstwa ma zastosowanie BAT 6 i BAT 7?

Dotyczy **BAT 1**

Czy wymogiem BAT jest posiadanie uznanego systemu jakości typu EMAS, ISO, czy np. Gap Global? Czy mogą go zastąpić wewnętrzne procedury?

Czy w związku z punktem 4.d) konieczne jest wykonanie audytu wewnętrznego lub zewnętrznego (nie każda firma posiada audytorów wewnętrznych a audyty zewnętrzne są kosztowne)? Czy z takiego audytu wymagane będą dokumenty potwierdzającego jego wykonanie? Czy posiadanie certyfikowanego systemu ISO 14001 będzie jednoznaczne ze spełnieniem wymagań odnośnie posiadania, wdrażania i przestrzegania systemu EMS?

Dotyczy **BAT 3 w powiązaniu z BAT 23.**

Na podstawie jakich uznanych dokumentów przez UE mamy określić poziom redukcji emisji amoniaku?

W opisie do BAT 3 jest przywołany dokument o nazwie: *wytyczne EKG ONZ na temat możliwości ograniczania emisji amoniaku*. Czy można udostępnić ten dokument dla branży np. na stronach Ministerstwa Środowiska?

Dotyczy **BAT 9, BAT 12, BAT 26 czyli hałasu i emisji zapachów**

Jak rozumieć pojęcie: „BAT (...) ma zastosowanie ma zastosowanie **jedynie w przypadkach, w których oczekuje się, że obiekty wrażliwe odczują dokuczliwość** (...) lub gdy jego występowanie zostało udowodnione”?

Kiedy (na podstawie czego: odległości technologii, kierunków wiatru itd., brak skarg, brak postępowań interwencyjnych WIOŚ?) prowadzący instalację ma oczekiwać, że obiekt wrażliwy odczuje dokuczliwość i **co jest dowodem na to?** W jaki sposób określić czy obiekty wrażliwe odczuwają dokuczliwość hałasu. Czy dotychczas wykonywane pomiary hałasu wskazujące na brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na granicy terenów chronionych akustycznie świadczą o braku dokuczliwości? Czy wdrożenie planu zarządzania zapachami dotyczy tylko obiektów wrażliwych zlokalizowanych w zasięgu oddziaływania fermy czy też obiektów wrażliwych w obrębie stosowania nawozów naturalnych? W jaki sposób określić czy obiekt jest wrażliwy na oddziaływanie czy też nie, skoro oddziaływanie zapachowe jest subiektywne?

Dotyczy **BAT 11**

W jaki sposób interpretować zapisy „stosować jedną z poniższych technik lub ich kombinację”? Czy w przypadku np. emisji pyłu spełnieniem wymagań BAT będzie stosowanie jednej techniki takiej jak podawanie paszy granulowanej? Czy zapis „stosować jedną z poniższych technik lub ich kombinację” należy odnosić do każdego podpunktu, w którym wymienione są różne techniki czy też ogólnie do danego punktu BAT? Czy w ramach dostosowania udzielonych pozwoleń zintegrowanych do wymagań wynikających z konkluzji BAT organy administracji mogą wymagać zastosowania kombinacji technik, gdy jest już stosowana jedna zalecana technika.? Czy jeżeli stosowana jest pasza granulowana, a silosy napełniane pneumatycznie, należy wyposażać w separatory pyłu? Czy w przypadku np. emisji pyłów zastosowanie technik wymienionych w BAT 11a i BAT 11 b zwalnia z oczyszczania powietrza wylotowego w systemie oczyszczania powietrza? Świnie żywione są w sposób wieloetapowy dostosowany do danego etapu produkcyjnego. Dobre dawki paszy np. na fermach macierzystych określone są przez wyspecjalizowanych technologów żywienia zwierząt i są zoptymalizowane pod względem zapewnienia potrzeb żywieniowych zwierzętom. Karmienie do woli stosowane jest tylko na fermach warchlakowych i tuczowych. Z uwagi na powyższe czy zapewnienie żywienia ad libitum wymagane jest na wszystkich etapach produkcji?

Dotyczy **BAT 11 punkt c.**

Co należy rozumieć pod pojęciem **scentralizowanego i tunelowego** systemu wentylacji? (brak definicji) Większość ferm chowu świń nie posiada scentralizowanych ani tunelowych systemów wentylacji. W przypadku braku tego systemu niemożliwe jest stosowanie jakiegokolwiek techniki wskazanej w podpunkcie c. Czy można nie spełniać BAT w tej części tj. nie mieć żadnego systemu oczyszczania powietrza wylotowego?

Dotyczy **BAT 16**

Czy BAT dopuszcza homogenizację gnojowicy przed wywozem? W jaki sposób zinterpretować czy powłoka naturalna wytworzona na zbiorniku z gnojowicą jest wystarczająca do spełnienia wymagań BAT 16b.3? Czy homogenizacja gnojowicy przed wywozem jest ograniczeniem w zastosowaniu powłoki naturalnej?

W jaki sposób zinterpretować zapisy odnośnie pełnego przykrycia lagun lekkimi materiałami sypkimi (keramzytem) jeżeli punkcie 4.6.1 w przypadku zastosowania geometrycznych płytek plastikowych mowa jest o przykryciu 95% powierzchni?

Dotyczy **BAT 17**

Czy i kiedy będą wprowadzone zmiany w ustawie o nawozach i nawożeniu, które wbrew przepisom decyzji KE ustanawiającej Konkluzje BAT, która jest aktem nadrzędnym nad tą ustawą nie umożliwiają stosowania przykryć pływających czy naturalnego kożucha w zbiornikach na gnojowice?

Dotyczy **BAT 22**

Czy mając na uwadze zastosowanie w brzmieniu:

„Nie ma zastosowania w przypadku upraw zachowawczych i użytków zielonych, chyba że zostaną przekształcone w grunty orne lub ponownie obsiane. Nie dotyczy gruntów uprawnych z uprawami, które mogą zostać uszkodzone przez wprowadzenie obornika. Wprowadzenie gnojowicy nie ma zastosowania po aplikacji przy wykorzystaniu płytkego lub głębokiego wtryskiwacza”

Można stosować obornik pogłównie?

Powiązanie z BAT opóźnienia pomiędzy aplikacją obornika a jego wprowadzeniem do gleby wymaga aby nastąpiło ono maksymalnie w ciągu 12 godz. W jaki sposób spełnić przedmiotowe wymagania przy nawożeniu pogłównym?

Dotyczy **BAT 25 – monitorowanie emisji amoniaku do powietrza**

Cytaty z techniki nr. 4.9.1

Dla Oszacowania z bilansu masowego

„VC to współczynnik ulatniania (bezwymiarowy, uzależniony od wykorzystywanego systemu pomieszczeń, technik przechowywania lub aplikacji obornika) reprezentujący część TAN lub całkowitego N uwolnionego do powietrza.

VC są wynikiem pomiarów** zaprojektowanych i wykonanych zgodnie z normą krajową lub międzynarodową (np. **protokół VERA**) i zatwierdzonych dla gospodarstwa wykorzystującego taki sam rodzaj techniki i funkcjonującego w podobnych warunkach klimatycznych. **Alternatywnie informacje na temat tego jak otrzymać wartości VC można uzyskać z europejskich lub innych wytycznych uznanych na szczeblu międzynarodowym”.

Dla oszacowania z wykorzystaniem wskaźników emisji

*„Emisje amoniaku (lub pyłu) szacuje się na podstawie **współczynników emisji ustalonych w wyniku pomiarów zaprojektowanych i wykonanych zgodnie z normą krajową lub międzynarodową (np. protokół VERA)** w gospodarstwie wykorzystującym ten sam rodzaj techniki (w zakresie systemu pomieszczeń, technik przechowywania lub aplikacji obornika) i funkcjonującym w podobnych warunkach klimatycznych.*

Alternatywnie współczynniki emisji można uzyskać z europejskich lub innych wytycznych uznanych na szczeblu międzynarodowym”

Dotychczas wszystkie farmy dokonywały oszacowania wielkości emisji amoniaku na podstawie współczynników emisji określonych przy opracowaniu wniosku o pozwolenie zintegrowane lub innych szacunków wynikających np. ze zużycia paszy? Czy do wyliczenia emisji amoniaku do powietrza możemy stosować dotychczasowe wskaźniki emisji? Czy jak wynika z powyżej cytowanych technik **konieczne będzie dokonanie rzeczywistych pomiarów wielkości emisji zgodnych z opisami technik w punkcie 4.9.1** w celu ustalenia wskaźnika?

Co to jest **protokół VERA**? Gdzie można znaleźć ten dokument? Czy Ministerstwo może go udostępnić na stronie?

Alternatywnie informacje na temat tego jak otrzymać wartości VC można uzyskać z europejskich lub innych wytycznych uznanych na szczeblu międzynarodowym oraz alternatywnie współczynniki emisji można uzyskać z europejskich lub innych wytycznych uznanych na szczeblu międzynarodowym. O jakie wytyczne chodzi? Gdzie ich szukać? Czy jeżeli będzie konieczne wykonywanie rzeczywistych pomiarów wielkości emisji amoniaku istnieje możliwość pomiaru np. na 1 reprezentacyjnej fermie (tuczu, maticznej) jeżeli podmiot włada kilkunastoma instalacjami ze zestandaryzowanymi technikami chowu, żywienia (własna pasza do karmienia zawsze w tej samej recepturze), wymiany powietrza ect? Czy na podstawie takich reprezentacyjnych pomiarów istnieje możliwość ustalenia wskaźnika dla pozostałych ferm w grupie? W przypadku BAT 25 litera b mówi się o tym, że ze względu na koszty pomiarów technika pomiarów stężenia amoniaku może nie mieć ogólnego zastosowanie a jednocześnie w technice a i c wymagany jest również pomiar. Czy którakolwiek z tych technik może być wykonana bez konieczności pomiarów stężeń?

Dotyczy BAT 26

BAT 26 odnosi się tylko do obiektów wrażliwych, które mogą odczuć dokuczliwość zapachową z fermy czy również z pól przy aplikacji obornika?

Dotyczy BAT 27 – monitorowanie emisji pyłu

Instalacje do chowu świń w pozwoleniach zintegrowanych nie mają określenia wielkości emisji pyłów z budynków inwentarskich. Emisje pyłów dotyczą instalacji pomocniczych na fermach tj. kotłownia, przeladunek pasz do koszów magazynów lub silosów, nagrzewnice. Ponieważ dla pyłu z budynków w BAT nie określono wartości granicznych (były kiedyś w projekcie BAT z sierpnia 2015 r) dlaczego mamy monitorować wielkość pyłów?

Czy prowadzący instalację może nie spełniać BAT 27, skoro zarówno technika w punkcie a i b w kolumnie zastosowanie została określona jako: „Ze względu na koszty pomiarów emisji technika ta może nie mieć ogólnego zastosowania”?

A monitoring sprowadza się właściwie wyłącznie do pomiarów?

Jakie są znane dla pyłu **alternatywnie współczynniki emisji**, które można uzyskać z europejskich lub innych wytycznych uznanych na szczeblu międzynarodowym?

Prosimy o ich udostępnienie.

Dotyczy **BAT 28**

Czy posiadanie systemu oczyszczania powietrza jest wymagane dla wszystkich instalacji? Jest to niemożliwe w istniejących instalacjach bo większość instalacji do chowu nie posiada scentralizowanych lub tunelowych systemów wentylacji a tym samym systemów oczyszczania powietrza na których montuje się tego typu systemy oczyszczania. Czy zatem nie posiadając ich możemy uważać, że BAT 28 nas nie dotyczy? Czy w nowo budowanych instalacjach do chowu konieczne będzie wprowadzanie systemów scentralizowanego lub tunelowego systemu wentylacji a tym samym systemów oczyszczania powietrza ?

Z poważaniem

w imieniu Zarządu KZP-PTCH

Aleksander Dargiewicz